

Υπόθεση C-147/24 (Safi)ⁱ

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία κατάθεσης:

26 Φεβρουαρίου 2024

Αιτούν δικαστήριο:

Rechtbank Den Haag (Κάτω Χώρες)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

26 Φεβρουαρίου 2024

Προσφεύγουσα:

V

Καθού:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Προσφυγή κατά της άρνησης χορήγησης παράγωγου δικαιώματος διαμονής στις Κάτω Χώρες, δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ, σε υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος έχει ήδη δικαίωμα διαμονής σε άλλο κράτος μέλος και είναι γονέας τέκνου ολλανδικής ιθαγένειας το οποίο κατοικεί στις Κάτω Χώρες.

Αντικείμενο και νομική βάση της αίτησης προδικαστικής απόφασης

Ερμηνεία του άρθρου 20 ΣΛΕΕ όσον αφορά την ενδεχόμενη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής όταν, σε περίπτωση άρνησης χορήγησης δικαιώματος διαμονής, ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν υποχρεούται να εγκαταλείψει το έδαφος της Ένωσης, αλλά μπορεί να επιστρέψει στο κράτος μέλος στο οποίο έχει δικαίωμα διαμονής. Η σημασία που πρέπει να δοθεί, στην περίπτωση αυτή, στη σχέση εξαρτήσεως του τέκνου από τον γονέα αυτόν, στο βέλτιστο συμφέρον του τέκνου, στον σεβασμό της οικογενειακής ζωής και στην ενδεχόμενη ανάγκη

ⁱ Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

του τέκνου να ασκήσει το δικαίωμά του στην ελεύθερη κυκλοφορία. Άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

I Έχει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ την έννοια ότι δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο να πρέπει να χορηγηθεί παράγωγο δικαίωμα διαμονής σε γονέα υπήκοο τρίτης χώρας στο κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει το ανήλικο τέκνο του και στο οποίο διαμένει το τέκνο του, χωρίς να έχει ασκήσει τα δικαιώματά του ως πολίτης της Ένωσης, ενώ ο εν λόγω γονέας υπήκοος τρίτης χώρας έχει δικαίωμα διαμονής σε άλλο κράτος μέλος;

Εάν δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο να πρέπει να χορηγηθεί παράγωγο δικαίωμα διαμονής σε γονέα υπήκοο τρίτης χώρας στο κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει το ανήλικο τέκνο του και στο οποίο διαμένει το τέκνο του, χωρίς να έχει ασκήσει τα δικαιώματά του ως πολίτης της Ένωσης, ενώ ο εν λόγω γονέας υπήκοος τρίτης χώρας έχει δικαίωμα διαμονής σε άλλο κράτος μέλος;

II Απορρέει από το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, λαμβανομένων υπόψη του άρθρου 5, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2008/115/ΕΚ, και του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/115/ΕΚ, σε περίπτωση σχέσεως εξαρτήσεως που δικαιολογεί τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ, υποχρέωση της αποφαινόμενης αρχής να εξακριβώσει κατά πόσο η άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου και εάν η οικογενειακή ζωή μπορεί να συνεχιστεί, προτού υποχρεωθεί ο γονέας υπήκοος τρίτης χώρας να μεταβεί αμέσως στο κράτος μέλος στο οποίο κατέχει τίτλο διαμονής ή άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα διαμονής, και πρέπει οι εν λόγω παράγοντες να λαμβάνονται υπόψη κατά την εξέταση της αιτήσεως για τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και του διεθνούς δικαίου καθώς και νομολογία του Δικαστηρίου

Άρθρο 3 της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού

Άρθρο 8 της ΕΣΔΑ

Άρθρο 20 ΣΛΕΕ

Άρθρα 7 και 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Οδηγία 2008/115/ΕΚ: άρθρα 5 και 6

Αποφάσεις της 5ης Μαΐου 2022, Subdelegación del Gobierno en Toledo κατά XU και QP (C-451/19 και C-532/19) της 8ης Μαρτίου 2011, Zambrano (C-34/09) της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Φύση του δικαιώματος διαμονής δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ) (C-624/20) της 22ας

Ιουνίου 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Ταϊλανδή μητέρα ανήλικου τέκνου ολλανδικής ιθαγένειας) (C-459/20) της 15ης Νοεμβρίου 2011, Dereci (C-256/11) της 14ης Ιανουαρίου 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Επιστροφή ασυνόδευτου ανήλικου) (C-441/19) της 22ας Νοεμβρίου 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Απομάκρυνση – Φαρμακευτική κάνναβη) (C-69/21) της 11ης Μαρτίου 2021, Βελγικό Δημόσιο (Επιστροφή του γονέα ανήλικου) (C-112/20)

Προτάσεις στις υποθέσεις Zambrano (C-34/09) και Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Πρόσωπα τα οποία ταυτίζονται με τις αξίες της Ένωσης) (C-646/21)

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Vreemdelingenwet 2000 (νόμου του 2000 περί αλλοδαπών), αλλοδαπός διαμένει νόμιμα στις Κάτω Χώρες ως [πολίτης της Ένωσης], εφόσον η διαμονή του στις Κάτω Χώρες στηρίζεται σε διάταξη που έχει θεσπιστεί δυνάμει της ΣΛΕΕ.

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. B10/2.2 Vreemdelingen-circulaire 2000 (εγκύκλιος του 2000 περί αλλοδαπών) πρέπει να πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις για τη νόμιμη αυτή διαμονή:

α) ο αλλοδαπός πρέπει να αποδεικνύει την ταυτότητα και την ιθαγένειά του [...].

β) ο αλλοδαπός έχει ανήλικο τέκνο [...] το οποίο έχει την ολλανδική ιθαγένεια·

γ) ο αλλοδαπός ασκεί καθήκοντα πραγματικής φροντίδας του ανήλικου τέκνου, είτε από κοινού με τον έτερο γονέα είτε όχι· και

δ) μεταξύ του αλλοδαπού και του τέκνου υφίσταται τέτοια σχέση εξαρτήσεως ώστε το τέκνο να αναγκαστεί να εγκαταλείψει το έδαφος της Ένωσης αν δεν χορηγηθεί στον αλλοδαπό δικαίωμα διαμονής.

[...]»

Δυνάμει της ως άνω διατάξεως, αλλοδαπός ο οποίος ζητεί τη διαμονή ως συντηρών γονέας δεν λαμβάνει άδεια διαμονής αν έχει ήδη δικαίωμα διαμονής σε άλλο κράτος μέλος.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η προσφεύγουσα έχει τη μαροκινή ιθαγένεια και έχει, μαζί με τον Ολλανδό-Μαροκινό σύζυγό της, έναν ανήλικο υιό, ο οποίος έχει την ολλανδική ιθαγένεια. Ο υιός αυτός έχει καθυστέρηση στην ανάπτυξη του λόγου και της ομιλίας και φοιτά σε ειδικό σχολείο. Το τέκνο φροντίζουν από κοινού οι γονείς, οι οποίοι

συμβιούν. Λόγω προβλημάτων υγείας, ο πατέρας δεν διαθέτει εισόδημα από την εργασία του, αλλά λαμβάνει παροχές κοινωνικής πρόνοιας. Απαλλάσσεται από την υποχρέωση εργασίας.

- 2 Η προσφεύγουσα διέμεινε στην Ισπανία μεταξύ του 1999 και του 2014 και έχει δικαίωμα διαμονής εκεί, το οποίο εξακολουθεί να ισχύει παρά την αίτηση ανακλήσεως που υπέβαλε στις ισπανικές αρχές. Από το 2014 διαμένει στις Κάτω Χώρες χωρίς έγκυρο τίτλο διαμονής και ουδέποτε ήρθε σε επαφή με τη δικαιοσύνη.
- 3 Η προσφεύγουσα ζήτησε τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής ως μέλος της οικογένειας πολίτη της Ένωσης δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ, αίτημα το οποίο απορρίφθηκε από τον καθού. Δεν υπέβαλε άλλες αιτήσεις στις Κάτω Χώρες. Ο πατέρας και ο υιός από την πλευρά τους ουδέποτε άσκησαν τα δικαιώματά τους στην ελεύθερη κυκλοφορία.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 4 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι μπορεί να επικαλεστεί δικαίωμα διαμονής δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ για τον λόγο ότι ο υιός της εξαρτάται από αυτήν. Προς αντίκρουση της αρνήσεως του καθού να της χορηγήσει το εν λόγω δικαίωμα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι πρέπει να της χορηγηθεί άδεια διαμονής βάσει του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ.
- 5 Ο καθού αιτιολογεί την άρνησή του να χορηγήσει δικαίωμα διαμονής δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ με το επιχείρημα ότι η προσφεύγουσα έχει ήδη δικαίωμα διαμονής στην Ισπανία. Στη συνέχεια, εξέτασε αυτεπαγγέλτως αν μπορούσε να ζητήσει άδεια διαμονής βάσει του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ. Ωστόσο, παρά τη διαπίστωση της υπάρξεως ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής στις Κάτω Χώρες, το συμφέρον των ολλανδικών αρχών υπερτερεί του προσωπικού συμφέροντος της προσφεύγουσας και της οικογένειάς της.
- 6 Η συνακόλουθη άρνηση χορηγήσεως άδειας διαμονής συνιστά συγχρόνως διαταγή άμεσης μεταβάσεως στην Ισπανία. Ο ανήλικος υιός μπορεί να συνοδεύσει την προσφεύγουσα και, ως εκ τούτου, δεν υποχρεούται να εγκαταλείψει το έδαφος της Ένωσης στο σύνολό του.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διάταξης περί παραπομπής

1) *Ιδιαιτερότητες του παράγωγου δικαιώματος διαμονής*

- 7 Το αιτούν δικαστήριο συνάγει από την απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Μαΐου 2022, XU και QP (C-451/19 και C-532/19), ότι η χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ όχι μόνον προϋποθέτει την ύπαρξη όλως ιδιαίτερης καταστάσεως και σχέσεως εξαρτήσεως, αλλά και ότι η χορήγηση αυτή είναι δυνατή μόνον εφόσον δεν μπορεί να αντληθεί δικαίωμα

διαμονής από το παράγωγο δικαίωμα της Ένωσης ή από το εθνικό δικαίωμα (όπως στην περίπτωση της προσφεύγουσας). Πράγματι, το παράγωγο δικαίωμα διαμονής έχει επικουρικό χαρακτήρα.

- 8 Παράγωγο δικαίωμα διαμονής χορηγείται στις Κάτω Χώρες όταν υφίσταται σχέση εξαρτήσεως μεταξύ του γονέα που είναι υπήκοος τρίτης χώρας και του τέκνου ολλανδικής ιθαγένειας που κατοικεί στις Κάτω Χώρες και δεν έχει (ακόμη) ασκήσει το δικαίωμά του στην ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή. Σε περίπτωση αρνήσεως χορηγήσεως δικαιώματος διαμονής δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ, ο καθού εξετάζει ακόμη αυτεπαγγέλτως αντίστοιχο αίτημα υπό το πρίσμα του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, αλλά όχι βάσει του παράγωγου δικαιώματος της Ένωσης ή του εθνικού δικαίου. Ούτε το δικαστήριο εξετάζει γενικά αυτεπαγγέλτως αν το δικαίωμα διαμονής μπορεί να χορηγηθεί δυνάμει άλλης διατάξεως.
- 9 Κατά το αιτούν δικαστήριο, το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ και το άρθρο 20 ΣΛΕΕ χρήζουν κατ' αρχήν διαφορετικής εκτιμήσεως. Στην πρώτη περίπτωση, το κράτος μπορεί να σταθμίσει, αφενός, το ατομικό συμφέρον (οικογενειακή ζωή) του αιτούντος και, αφετέρου, το συμφέρον του κράτους, κατά την οποία στάθμιση το κράτος διαθέτει ορισμένη διακριτική ευχέρεια. Επομένως, μπορούν να ληφθούν υπόψη παράγοντες όπως τυχόν αντικειμενικά εμπόδια για τη δημιουργία της οικογενειακής ζωής σε άλλον τόπο και το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου. Ωστόσο, το άρθρο 20 ΣΛΕΕ δεν προβαίνει σε στάθμιση των δύο εμπλεκόμενων συμφερόντων. Σημασία έχει μόνον ο βαθμός της εξαρτήσεως μεταξύ του τέκνου και του γονέα που είναι υπήκοος τρίτης χώρας.
- 10 Ο καθού αρνήθηκε τη χορήγηση δικαιώματος διαμονής δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ βάσει της ερμηνείας που έδωσε στη νομολογία του Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία παράγωγο δικαίωμα διαμονής χορηγείται μόνον εφόσον υφίσταται μεταξύ του γονέα υπηκόου τρίτης χώρας και του τέκνου του, πολίτη της Ένωσης, σχέση εξαρτήσεως η οποία, ελλείψει δικαιώματος διαμονής του γονέα, θα ανάγκαζε το τέκνο να εγκαταλείψει το έδαφος της Ένωσης στο σύνολό του.
- 11 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, κατά την εξέταση της αιτήσεως της προσφεύγουσας βάσει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ, αρκεί η εφαρμογή των αρχών που μπορούν να συναχθούν από τη νομολογία του Δικαστηρίου. Ειδικότερα, διερωτάται αν το δικαίωμα διαμονής της προσφεύγουσας στην Ισπανία συνεπάγεται ότι, για την εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου της, αρκεί η διαπίστωση ότι διασφαλίζονται τα δικαιώματά του ως πολίτη της Ένωσης για τον λόγο ότι δεν υποχρεούται να αναχωρήσει από την Ένωση.
- 12 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, σύμφωνα με την απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Φύση του δικαιώματος διαμονής δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ) (C-624/20), πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι περιστάσεις κατά την εκτίμηση της σχέσεως εξαρτήσεως μεταξύ γονέων και τέκνου προς το συμφέρον του τέκνου. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η σταθερή συμβίωση του γονέα υπηκόου τρίτης χώρας με τον έτερο γονέα, πολίτη της Ένωσης, καθώς και η ύπαρξη προσωπικών και

άμεσων επαφών με αμφοτέρους τους γονείς. Οι εν λόγω προϋποθέσεις πληρούνται εν προκειμένω. Εντούτοις, κατά την άρνησή του, ο καθού δεν εξέτασε ούτε το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου ούτε την ύπαρξη σχέσεως εξαρτήσεως ούτε τις συνέπειες στην οικογενειακή ζωή.

- 13 Σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου στις υποθέσεις *Subdelegación del Gobierno en Toledo* (C-451/19 και C-532/19), ένας απλός οικογενειακός δεσμός μεταξύ πολίτη της Ένωσης και υπηκόου τρίτης χώρας δεν αρκεί, αφ' εαυτού, για τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής. Εξ αυτού μπορεί να συναχθεί, κατά το αιτούν δικαστήριο, ότι το Δικαστήριο απαιτεί ορισμένη σχέση εξαρτήσεως.
- 14 Το Δικαστήριο έκρινε ότι η σχέση εξαρτήσεως μεταξύ της προσφεύγουσας και του τέκνου της ήταν αρκούντως ισχυρή ώστε να της χορηγηθεί παράγωγο δικαίωμα διαμονής δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ. Χωρίς αυτό το δικαίωμα διαμονής, το τέκνο θα αναγκαζόταν να συνοδεύσει την προσφεύγουσα. Ταυτόχρονα, ωστόσο, το τέκνο τελεί επίσης σε σχέση εξαρτήσεως με τον πατέρα του.
- 15 Όταν τέκνο που είναι πολίτης της Ένωσης αναγκαστεί να εγκαταλείψει την Ένωση, στερείται την πραγματική άσκηση των ενωσιακών δικαιωμάτων του. Το αιτούν δικαστήριο συνάγει από τη νομολογία του Δικαστηρίου ότι αυτά ακριβώς τα δικαιώματα του τέκνου δικαιολογούν τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής. Το εν λόγω δικαίωμα που απορρέει από το άρθρο 20 ΣΛΕΕ δεν είναι ατομικό δικαίωμα του γονέα υπηκόου τρίτης χώρας, αλλά δικαίωμα που απορρέει από την ιθαγένεια της Ένωσης του ανήλικου τέκνου που εξαρτάται από τον γονέα αυτόν.
- 16 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 20 ΣΛΕΕ και με την υποχρέωση εγκαταλείψεως του εδάφους της Ένωσης έχει πλήρη εφαρμογή όταν ο γονέας υπήκοος τρίτης χώρας έχει δικαίωμα διαμονής σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου την ιθαγένεια έχει το τέκνο και στο οποίο διαμένει.

2) Εκτίμηση της σχέσεως εξαρτήσεως

- 17 Κατά το Δικαστήριο, κατά την εκτίμηση της σχέσεως εξαρτήσεως, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι περιστάσεις, όπως η ηλικία και η συναισθηματική ανάπτυξη, καθώς και το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου. Σύμφωνα με την απόφαση της 22ας Ιουνίου 2023, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Ταϊλανδή μητέρα ανήλικου τέκνου ολλανδικής ιθαγένειας) (C-459/20), δεν μπορεί να γίνει επίκληση του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου προκειμένου να απορριφθεί αίτηση, αλλά, αντιθέτως, προκειμένου να μην εκδοθεί απόφαση η οποία θα υποχρέωνε το τέκνο να εγκαταλείψει το έδαφος της Ένωσης.

- 18 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φαίνεται να συνάγει από την ως άνω απόφαση ότι το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου δεν πρέπει να αποτελεί το ουσιώδες στοιχείο κατά την εξέταση της αιτήσεως για τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής.
- 19 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν οι αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη μόνον κατά την εκτίμηση της σχέσεως εξαρτήσεως το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου και τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και των οικογενειακών δεσμών ή αν τα εν λόγω στοιχεία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη συνολική εκτίμηση και να αποτελούν ουσιώδη στοιχεία κατά τη λήψη αποφάσεως.
- 20 Μέχρι σήμερα, το Δικαστήριο δεν έχει αναφερθεί στο βέλτιστο συμφέρον του τέκνου παρά μόνον στο πλαίσιο της ερμηνείας των στοιχείων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εκτίμηση του βαθμού της σχέσεως εξαρτήσεως. Τούτο δεν σημαίνει κατ' ανάγκην ότι το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου εξακολουθεί να στερείται σημασίας. Συγκεκριμένα, σε προηγούμενες υποθέσεις, η εκτίμηση της σχέσεως εξαρτήσεως αποτελούσε τον πυρήνα της εκτιμήσεως που έπρεπε να πραγματοποιηθεί. Ακόμη και αν –λόγω της σχέσεως εξαρτήσεως– η ανάγκη εγκαταλείψεως του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί το τέκνο και του οποίου την ιθαγένεια έχει είναι κρίσιμη στο πλαίσιο της εξέτασεως της αιτήσεως για τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής και απαιτεί, επομένως, συμπληρωματική και ενδελεχέστερη εξέταση, κατά την εν λόγω εξέταση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου.
- 21 Η απάντηση στα ως άνω ζητήματα δεν μπορεί να συναχθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου. Κατάσταση όπως αυτή της υπό κρίση υποθέσεως δεν έχει ακόμη υποβληθεί στην κρίση του Δικαστηρίου. Κατά το αιτούν δικαστήριο, είναι σαφές ότι, όταν στον γονέα υπήκοο τρίτης χώρας δεν έχει αναγνωριστεί δικαίωμα διαμονής στην Ένωση λόγω ελλείψεως σχέσεως εξαρτήσεως, το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου αποτελεί απλώς κρίσιμο παράγοντα για την εκτίμηση του βαθμού της σχέσεως αυτής. Εντούτοις, αν η εκτίμηση της υπάρξεως σχέσεως εξαρτήσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συνολική εκτίμηση του κατά πόσο πρέπει να χορηγηθεί παράγωγο δικαίωμα διαμονής, τίθεται το ζήτημα του τρόπου με τον οποίο η αρχή που είναι αρμόδια να αποφανθεί πρέπει να λάβει υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου κατά την τελική εκτίμηση της αιτήσεως για τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής.

3) *Ανάγκη άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας*

- 22 Η σχέση εξαρτήσεως μεταξύ της προσφεύγουσας και του τέκνου είναι τέτοια ώστε, αν δεν χορηγηθεί στην προσφεύγουσα δικαίωμα διαμονής, το τέκνο πρέπει να την ακολουθήσει και να εγκαταλείψει την επικράτεια των Κάτω Χωρών αλλά όχι το έδαφος της Ένωσης. Επομένως, το τέκνο είναι αναγκασμένο να ασκήσει το δικαίωμά του στην ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή.
- 23 Στην απόφαση *Subdelegación del Gobierno en Toledo*, το Δικαστήριο έκρινε ότι μια αρχή του διεθνούς δικαίου απαγορεύει σε κράτος μέλος να αρνείται στους

ίδιους τους υπηκόους του την είσοδο και τη διαμονή στο έδαφός του. Επομένως, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να υποχρεώσει υπήκοο του να εγκαταλείψει το έδαφός του. Τούτο θα συνέβαινε εν προκειμένω λόγω της σχέσεως εξαρτήσεως.

- 24 Το παράγωγο δικαίωμα διαμονής δεν αποτελεί ατομικό δικαίωμα του γονέα που είναι υπήκοος τρίτης χώρας, αλλά δικαίωμα που απορρέει από την ιθαγένεια της Ένωσης του εξαρτώμενου από τον γονέα αυτόν ανήλικου τέκνου. Κατά το αιτούν δικαστήριο, τα δικαιώματα του τέκνου είναι εκείνα που καθορίζουν αν πρέπει να χορηγηθεί δικαίωμα διαμονής στον γονέα του.
- 25 Εάν το Δικαστήριο ερμηνεύσει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ υπό την έννοια ότι δεν πρέπει, εν προκειμένω, να χορηγηθεί στην προσφεύγουσα παράγωγο δικαίωμα διαμονής στις Κάτω Χώρες, τούτο θα σήμαινε ότι το τέκνο, το οποίο είναι πολίτης της Ένωσης, θα ήταν αναγκασμένο να ασκήσει το δικαίωμά του στην ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή λόγω της σχέσεως εξαρτήσεως.
- 26 Σκοπός του άρθρου 20 ΣΛΕΕ είναι να διασφαλιστεί ότι το τέκνο διατηρεί τα δικαιώματά του ως πολίτης της Ένωσης. Εν προκειμένω, το τέκνο πρέπει να ασκήσει το δικαίωμά του στην ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή προκειμένου να διατηρήσει προσωπικές επαφές με αμφοτέρους τους γονείς του. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η ουσία ενός δικαιώματος έγκειται στην ελευθερία μη ασκήσεώς του. Η εν λόγω ελευθερία ακυρώνεται αν το τέκνο πρέπει να ακολουθήσει τη μητέρα του στην Ισπανία λόγω της σχέσεως εξαρτήσεως.
- 27 Το ζήτημα είναι κατά πόσο η ως άνω υποχρέωση ενός ανήλικου πολίτη της Ένωσης δικαιολογείται όταν εξετάζεται μόνον αν το τέκνο μπορεί να παραμείνει στο έδαφος της Ένωσης. Δεν εξετάζεται περαιτέρω το βέλτιστο συμφέρον του ανήλικου πολίτη της Ένωσης και κατά πόσον είναι προς το συμφέρον του να πρέπει να ασκήσει το δικαίωμά του στην ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή.
- 28 Ακριβώς η παραμονή του τέκνου στο κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος ενδέχεται να είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του. Το βέλτιστο αυτό συμφέρον του τέκνου δεν λαμβάνεται υπόψη όταν πρόκειται να εξεταστεί μόνον αν η άρνηση χορηγήσεως παράγωγου δικαιώματος διαμονής συνεπάγεται ότι το τέκνο, το οποίο είναι πολίτης της Ένωσης, πρέπει να εγκαταλείψει την Ένωση στο σύνολό της. Τίθεται, επομένως, το ζήτημα αν μπορεί να μην εξεταστεί περαιτέρω το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου, δεδομένου ότι η διατήρηση των δικαιωμάτων του που απορρέουν από την ιθαγένεια της Ένωσης δικαιολογεί τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής στον γονέα του.
- 29 Σύμφωνα με τον Χάρτη, κάθε παιδί έχει δικαίωμα να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επαφές με τους δύο γονείς του και το δικαίωμα στην οικογενειακή ζωή πρέπει να γίνεται σεβαστό. Η οικογενειακή αυτή ζωή έχει σημασία μόνον για την εκτίμηση του βαθμού της σχέσεως εξαρτήσεως. Σε περίπτωση αρνήσεως χορηγήσεως παράγωγου δικαιώματος διαμονής για τον λόγο ότι ο γονέας υπήκοος τρίτης χώρας δεν υποχρεούται να εγκαταλείψει την Ένωση, δεν εξετάζονται ενδελεχέστερα οι συνέπειες της

αρνήσεως αυτής για την οικογενειακή ζωή. Συνεπώς, εν προκειμένω, προκειμένου να διατηρηθεί η ενότητα της οικογένειας, ο σύζυγος θα έπρεπε επίσης να μεταβεί στην Ισπανία.

- 30 Κατά την άρνηση χορηγήσεως του παράγωγου δικαιώματος διαμονής, ο καθού δεν εξέτασε τι δυνατότητες που έχει η οικογένεια για τη συνέχιση της οικογενειακής ζωής στην Ισπανία. Κατά την προσφεύγουσα, ο πατέρας δεν πληροί τις προϋποθέσεις για διαμονή αόριστης διάρκειας στην Ισπανία. Στην περίπτωση αυτή, το παιδί πρέπει να αποφασίσει με ποιον γονέα επιθυμεί να παραμείνει. Τούτο δεν μπορεί να απαιτηθεί από ένα παιδί και μάλλον δεν είναι προς το συμφέρον του. Επιπλέον, η σχέση εξαρτήσεως υφίσταται όχι μόνον σε σχέση με τον γονέα υπήκοο τρίτης χώρας, αλλά και σε σχέση με τον γονέα που είναι πολίτης της Ένωσης.
- 31 Ο καθού εξέτασε μεν το γεγονός αυτό κατά την εκτίμηση βάσει του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, αλλά προσέδωσε μεγαλύτερη σημασία στο γενικό συμφέρον του κράτους. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα πρέπει να προβάλει και να αποδείξει τα συμφέροντά της και ζητεί να διευκρινιστεί αν, σε περίπτωση όπως η υπό κρίση, ο καθού υπέχει ευρύτερη υποχρέωση έρευνας.

4) Σημασία του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου

- 32 Κατά το αιτούν δικαστήριο, το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου περιλαμβάνει περισσότερα από την κατοχή και τη διατήρηση των δικαιωμάτων που αντλούνται από την ιθαγένεια της Ένωσης. Από τη νομολογία του Δικαστηρίου [προτάσεις στην υπόθεση C-646/21, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Πρόσωπα τα οποία ταυτίζονται με τις αξίες της Ένωσης), καθώς και απόφαση Βελγικό Δημόσιο (Επιστροφή του γονέα ανηλίκου) (C-112/20) και απόφαση Βελγικό Δημόσιο (Εγγραφή ανήλικη πρόσφυγας) (C-230/21)] συνάγεται ότι, ακόμη και αν ο ανήλικος δεν είναι ο αιτών, αλλά η έκβαση της διαδικασίας έχει συνέπειες για τον ανήλικο, το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την εξέταση της αιτήσεως στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας.
- 33 Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι μπορεί να γίνει επίκληση του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου προκειμένου να αποτραπεί η έκδοση αποφάσεως με την οποία υποχρεώνεται το τέκνο να εγκαταλείψει το έδαφος της Ένωσης στο σύνολό του. Ωστόσο, δεν υπάρχει νομολογία για την περίπτωση που το τέκνο πρέπει να εγκαταλείψει μόνον το έδαφος του κράτους μέλους του. Το αιτούν δικαστήριο δεν θεωρεί αυτομάτως ότι, κατά το Δικαστήριο, το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου και ο σεβασμός της οικογενειακής ζωής δεν έχουν καμία σημασία όταν ένα τέκνο, σε περίπτωση αρνήσεως χορηγήσεως δικαιώματος διαμονής στον γονέα του, δεν υποχρεούται να εγκαταλείψει την Ένωση, αλλά πρέπει να ακολουθήσει τον γονέα του σε άλλο κράτος μέλος.
- 34 Κατά το αιτούν δικαστήριο, τίθεται το ζήτημα του τρόπου με τον οποίο μπορούν να έχουν σημασία τα θεμελιώδη δικαιώματα που απορρέουν από τα άρθρα 7 και 24 του Χάρτη σε περίπτωση όπως η υπό κρίση και παραπέμπει, συναφώς, στις

προτάσεις της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston στην υπόθεση Zambrano (C-34/09). Στις ως άνω προτάσεις μνημονεύεται ότι η άσκηση των δικαιωμάτων ελεύθερης κυκλοφορίας πραγματοποιείται υπό το πρίσμα της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

- 35 Μολονότι, κατά την εξέταση της χορήγησης παράγωγου δικαιώματος διαμονής, αρκεί η διαπίστωση ότι ο αιτών δεν υποχρεούται να εγκαταλείψει την Ένωση, το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου περιορίζεται στη διαπίστωση της διασφάλισης των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιθαγένεια της Ένωσης. Τίθεται το ζήτημα κατά πόσο αυτό μπορεί να γίνει δεκτό στον συγκεκριμένο τομέα της ιθαγένειας της Ένωσης.
- 36 Σύμφωνα με το άρθρο 24, παράγραφος 2, του Χάρτη, σε όλες τις πράξεις που αφορούν το παιδί, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού. Η προστασία του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου πρέπει να θεωρείται γενικός στόχος της Ένωσης. Εντούτοις, το δίκαιο της Ένωσης δεν φαίνεται να ορίζει ρητώς ότι η αποφαινόμενη αρχή πρέπει, σε κάθε συγκεκριμένη διαδικασία που διέπεται από το δίκαιο των αλλοδαπών, να προσδιορίζει το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου.
- 37 Η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού διευκρίνισε περαιτέρω, στις γενικές παρατηρήσεις της, ότι πρέπει να προσδιορίζεται το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνεται αυτό. Αφού προσδιοριστεί αυτό το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου, αυτό πρέπει να υποβληθεί σε στάθμιση. Στην απόφασή του Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Επιστροφή ασυνόδευτου ανηλίκου) (C-441/19), το Δικαστήριο επεσήμανε ότι σε όλες τις πράξεις σε μια διαδικασία που αφορούν ανηλίκους πρωταρχική σημασία δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού αλλά δεν εξέφερε γνώμη, στην ως άνω απόφαση, για τη σημασία που πρέπει να αναγνωριστεί σε αυτό.
- 38 Ζητήθηκαν περαιτέρω διευκρινίσεις επί του εν λόγω ζητήματος στην υπόθεση Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Πρόσωπα τα οποία ταυτίζονται με τις αξίες της Ένωσης) (C-646/21). Στις προτάσεις του στην ως άνω υπόθεση, ο γενικός εισαγγελέας εξέθεσε στο Δικαστήριο την άποψή του, στα σημεία 54, 56, 58, 60 και 61, ότι μια επί της ουσίας εξέταση αιτήσεως διεθνούς προστασίας η οποία δεν λαμβάνει υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου ως στοιχείο πρωταρχικής σημασίας ή δεν σταθμίζει το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου, χωρίς προηγουμένως να το προσδιορίζει με συγκεκριμένο τρόπο σε κάθε διαδικασία, είναι ασύμβατη προς το δίκαιο της Ένωσης. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η απάντηση στο ερώτημα που υποβλήθηκε στην υπόθεση C-646/21 είναι κρίσιμη και στο πλαίσιο του προδικαστικού ερωτήματος που αφορά την περαιτέρω ερμηνεία του άρθρου 20 ΣΛΕΕ.
- 39 Δεν είναι σαφές γιατί οι νομικές υποχρεώσεις ενός κράτους μέλους που απορρέουν από τη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού και τον Χάρτη δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται ή θα πρέπει να εφαρμόζονται μόνον σε μικρότερο βαθμό

κατά την εξέταση αίτησης για τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ. Εάν το Δικαστήριο ερμηνεύσει το εν λόγω άρθρο υπό την έννοια ότι μόνον η διασφάλιση των δικαιωμάτων του ανήλικου υιού που αντλούνται από την ιθαγένεια της Ένωσης έχει σημασία και ότι, ως εκ τούτου, αποκλείεται το ενδεχόμενο να αντλήσει η προσφεύγουσα παράγωγο δικαίωμα διαμονής από το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, το βέλτιστο συμφέρον του ανήλικου τέκνου της προσφεύγουσας δεν θα εξεταστεί περαιτέρω. Στην περίπτωση αυτή, ο καθού δεν μπορεί να εκπληρώσει την υποχρέωση που υπέχει από τη Συνθήκη και το δίκαιο της Ένωσης να λαμβάνει πλήρως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου σε όλες τις πράξεις του και, ως εκ τούτου, κατά τη λήψη απόφασης επί της αιτήσεως της προσφεύγουσας.

- 40 Κατά το αιτούν δικαστήριο, μολονότι σκοπός του άρθρου 20 ΣΛΕΕ είναι η διασφάλιση των δικαιωμάτων των πολιτών της Ένωσης, τούτο δεν μπορεί να σημαίνει ότι το ευρύτερο συμφέρον του τέκνου –όπως και το συμφέρον του να μπορεί να παραμείνει στο κράτος μέλος του και να μην αποχωριστεί τον γονέα του, υπήκοο τρίτης χώρας– δεν εξετάζεται περαιτέρω και δεν λαμβάνεται υπόψη κατά την εξέταση της αιτήσεως για τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής.

5) *Σεβασμός της οικογενειακής ζωής*

- 41 Με την απόφαση Dereci (C-256/11), το Δικαστήριο έκρινε ότι το δικαίωμα σεβασμού της οικογενειακής ζωής δεν περιλαμβάνεται, κατά το ουσιώδες μέρος τους, στα δικαιώματα που συναρτώνται με την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης και ότι το δικαίωμα αυτό δεν αρκεί, αφ' εαυτού, για να υπαχθεί στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης η κατάσταση πολίτη της Ένωσης ο οποίος δεν έχει ασκήσει το δικαίωμά του στην ελεύθερη κυκλοφορία.
- 42 Εν προκειμένω, η οικογενειακή ζωή αποτελεί μάλλον κρίσιμο παράγοντα για την εκτίμηση της σχέσεως εξαρτήσεως. Αν η προσφεύγουσα αποκλείεται από παράγωγο δικαίωμα διαμονής, η οικογενειακή ζωή δεν έχει καμία σημασία κατά την εξέταση του κατά πόσο πρέπει να χορηγηθεί το δικαίωμα αυτό.
- 43 Το παράγωγο δικαίωμα διαμονής αποσκοπεί στην προστασία της πραγματικής άσκησης των δικαιωμάτων του πολίτη της Ένωσης που τελεί σε σχέση εξαρτήσεως με τον υπήκοο τρίτης χώρας. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η άσκηση αυτή περιλαμβάνει όχι μόνον το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, αλλά και τον Χάρτη. Επομένως, τίθεται το ζήτημα αν δικαιολογείται η μη απόδοση οποιασδήποτε σημασίας στην οικογενειακή ζωή του τέκνου κατά την εξέταση του κατά πόσο πρέπει να χορηγηθεί στην προσφεύγουσα παράγωγο δικαίωμα διαμονής. Κατά τη λήψη της απόφασής του, ο καθού δεν έλαβε καθόλου υπόψη την οικογενειακή αυτή ζωή.

6) Εφαρμογή της οδηγίας 2008/115/EK

- 44 Η άρνηση χορηγήσεως παράγωγου δικαιώματος διαμονής προϋποθέτει ότι η προσφεύγουσα δεν διαμένει ή δεν διαμένει πλέον νομίμως στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος οφείλει, σύμφωνα με την οδηγία 2008/115/EK, να εκδώσει απόφαση επιστροφής και, ενδεχομένως, να διατάξει τον υπήκοο τρίτης χώρας να επιστρέψει αμέσως στο κράτος μέλος στο οποίο έχει δικαίωμα διαμονής.
- 45 Κατ' αρχήν, η οδηγία 2008/115/EK ρυθμίζει μόνον την αναχώρηση από τα κράτη μέλη και όχι την είσοδο σε αυτά. Εντούτοις, η άρνηση χορηγήσεως παράγωγου δικαιώματος διαμονής θεμελιώνει επίσης παράνομη διαμονή και, επομένως, επιβάλλει –κατ' αρχήν– υποχρέωση εγκαταλείψεως της ολλανδικής επικράτειας δυνάμει της ως άνω οδηγίας. Σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας 2008/115/EK, κατά την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας, τα κράτη μέλη λαμβάνουν δεόντως υπόψη, μεταξύ άλλων, τα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού και την οικογενειακή ζωή.
- 46 Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί σχετικά με την υποχρέωση να λαμβάνεται υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου [βλ. απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Επιστροφή ασυνόδευτου ανηλίκου), C-441/19, σκέψεις 43 έως 47, 51 και 60] και η οικογενειακή ζωή [βλ. απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Απομάκρυνση – Φαρμακευτική κάνναβη), C-69/21, σκέψεις 88-91] πριν από την έκδοση αποφάσεως επιστροφής. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν το πεδίο εφαρμογής και η έκταση της ως άνω υποχρεώσεως είναι τα ίδια όταν δεν εκδίδεται απόφαση επιστροφής, αλλά παύει η παράνομη διαμονή με την υποχρέωση του υπηκόου τρίτης χώρας να μεταβεί αμέσως στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.
- 47 Κατά το αιτούν δικαστήριο, από την προπαρατεθείσα νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, κατά την εξέταση αιτήσεως για τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής, πρέπει να είναι σαφές στον καθού ότι εκπληρώνει την υποχρέωση που του επιβάλλει η οδηγία 2008/115/EK και, ως εκ τούτου, πρέπει να λαμβάνει υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου και τους οικογενειακούς δεσμούς, καθώς και τις συνέπειες μιας αρνήσεως. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο σχετικά με τη σχέση μεταξύ των υποχρεώσεων που απορρέουν από την οδηγία 2008/115/EK και της εξετάσεως μιας αιτήσεως βάσει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ.
- 48 Εν προκειμένω, ο καθού δεν εξέτασε λεπτομερώς τις συνέπειες της αρνήσεως ή του ζητήματος κατά πόσο η οικογένεια πληροί τις προϋποθέσεις διαμονής μακράς διάρκειας στην Ισπανία. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν υφίσταται, σε περίπτωση όπως η υπό κρίση, υποχρέωση πληροφόρησης από τις ισπανικές αρχές σχετικά με τη δυνατότητα συνεχίσεως της οικογενειακής ζωής στην Ισπανία.

- 49 Σύμφωνα με την ερμηνεία του Δικαστηρίου, τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 24 του Χάρτη δεν έχουν απόλυτο χαρακτήρα. Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο δεν ερωτά το Δικαστήριο αν το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου και οι οικογενειακοί δεσμοί στις Κάτω Χώρες συνεπάγονται την υποχρέωση να χορηγηθεί στην προσφεύγουσα παράγωγο δικαίωμα διαμονής. Περιορίζεται στο να ζητήσει ακριβέστερη ερμηνεία των διατάξεων που επιβάλλουν στον καθού να υποχρεώσει την προσφεύγουσα να μεταβεί στην Ισπανία και να πληροφορηθεί αν οι συνέπειες της αναγκαστικής αναχωρήσεως προς την Ισπανία επί των οικογενειακών δεσμών αποτελούν κρίσιμο παράγοντα προκειμένου να εξεταστεί το κατά πόσο πρέπει να χορηγηθεί στην προσφεύγουσα παράγωγο δικαίωμα διαμονής και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν τούτο συνεπάγεται υποχρέωση του καθού να εξετάσει το ζήτημα.
- 50 Διερωτάται επίσης, κατ' ουσίαν, κατά πόσο οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, και στο άρθρο 5 της οδηγίας 2008/115/EK επιβάλλουν στις αρχές, κατά την εξέταση αιτήσεως για τη χορήγηση παράγωγου δικαιώματος διαμονής υποβληθείσας από γονέα υπήκοο τρίτης χώρας, παρόμοια υποχρέωση εξέτασεως.
- 51 Η διευκρίνιση των ανωτέρω είναι αναγκαία για να μπορέσει το αιτούν δικαστήριο να αποφανθεί επί της διαφοράς της κύριας δίκης.